

Het grote M(w)eten is begonnen

Nu vrijwel iedereen overtuigd is van het nut en de toekomstmogelijkheden van meten in watersystemen, wordt deze uitdaging in ruime mate opgepakt. Aanvankelijk waren er nog aarzelingen of werd een meetinspanning pas opgepakt, nadat er druk werd uitgeoefend vanuit het waterschap met een meetverplichting. Inmiddels lijkt vrijwel iedereen doordrongen van het nut en de mogelijkheden en wij kunnen zeggen dat het “grote meten” is begonnen. Behalve nadenken over de situatie waar dit ons zou kunnen brengen, is het misschien nog wel belangrijker eens stil te staan bij de wijze waarop en langs welk pad wij deze toekomst het best kunnen bereiken.

De geest is uit de fles

Want het moet gezegd: er kan zoveel mis gaan en daarmee zijn vervolgens zo veel kosten gemoeid, dat de geest wel eens sneller terug in de fles zou kunnen zitten dan wij nu, met al ons enthousiasme, voor mogelijk houden. Want enthousiast zijn wij. Zeker nu wij een steeds beter beeld krijgen van de ongekende mogelijkheden die het meten ons in de toekomst kan bieden. Ook de snelle ontwikkelingen van nieuwe technische vindingen dragen daar hun steentje aan bij. De kennis en de mogelijkheden van bijvoorbeeld de regenradar groeit met de dag en ook de technische mogelijkheden van het real time verzamelen van meetdata neemt snel toe. Het echt real time sturen in watersystemen, het optimale waterbeheer zagezegd, komt daarmee snel binnen ons bereik.

Samenwerken

Wij moeten echter nog veel leren en het risico dat dit lonkend perspectief wordt gefrustreerd door te hoge kosten, is levensgroot. Een goed stappenplan is daarom meer dan gewenst. Het afbreukrisico kan verder worden verkleind door nu eens echt te gaan samenwerken. Al was het alleen maar om van elkaars ervaringen te leren. Veel gemeenten zijn immers begonnen en doen al een tijd actief ervaring op. Hoewel er nog veel mis gaat, smaakt het meten naar meer en ontstaan er nieuwe vragen en onderzoeksbehoeften. Een belangrijke drijfveer om toch door te gaan. Van die ervaringen moeten wij echter, meer actief dan nu het geval is, gaan leren. Wij moeten deze ervaring actief gaan delen. Gelukkig zijn er daarnaast nog andere ervaringsbronnen die ons kunnen behoeden voor frustratie en kostbare fouten. Wij kunnen veel leren van ervaringen van elders, bijvoorbeeld Nieuw Zeeland. Maar ook actief op zoek gaan naar ervaringen uit andere disciplines, waar al veel langer wordt gemeten (meteorologie, geneeskunst, economie). Er zijn immers nog veel vragen te beantwoorden voordat we de meettrein echt goed op de rails hebben staan.

Groeimodel

Daarom wil ik pleiten voor het ontwikkelen van een groeimodel langs een goed geprogrammeerd stappenplan. Hierbij zou de landelijke overheid een belangrijke sturende rol kunnen spelen. Communicatie tussen belanghebbenden is hierbij immers van cruciaal belang en daar kan een hogere overheid een goede rol spelen. Volgens het groeimodel kunnen we zo onze krachten bundelen en gezamenlijk stappen zetten. Een mooi voorbeeld is dat van de stichting Rioned die recent aan de slag is gegaan om de aanwezige kennis op het terrein van wateroverlast in het bebouwde gebied actief te bundelen.

Verantwoordelijkheden versus aansprakelijkheid

Een andere belangrijke drijfveer komt uit onverwachte hoek. Recent is er een gerechtelijke uitspraak gedaan waarbij een inwoner met zijn claim, als gevolg van wateroverlast in het bebouwde gebied, in het gelijk is gesteld. Uit dit “Kappelle arrest” blijkt dat de overheid niet alleen een taak heeft in het op orde houden van het watersysteem. Maar de zorgplicht gaat verder, want uit dit arrest valt ook af te leiden dat de overheid eventuele risico’s inzichtelijk moet maken, om schadeclaims in de toekomst het hoofd te kunnen bieden. Wij zullen dus steeds meer informatie nodig hebben en gaan verzamelen om de steeds complexere en meer verfijnde systemen te begrijpen. Zo neemt bijvoorbeeld de behoefte aan terreininformatie toe om via 2D-modellering risico’s op wateroverlast inzichtelijk te maken. En natuurlijk kunnen we pas echt gaan sturen als alle rekenmodellen op orde zijn. Wederom een pleidooi om planmatig het aanwezige meetenthousiasme optimaal te benutten.

Nederland meetland

Tenslotte nog een laatste motivatie om het “grote meten” actief verder op te pakken.

Natuurlijk voelen we de gesel van geld, kosten, gerechtelijke uitspraken en claims. Hierdoor worden we, zo niet intrinsiek, dan wel extrinsiek gedwongen om planmatig, snel en goed doordacht aan de slag te gaan. Maar deze dwang kennen we vanuit het verleden en de dadendrang die daaruit voortkwam heeft ons veelal geen windeieren gelegd. Een sterk gestegen vraag naar goede landbouwgrond bracht ons de IJsselmeerpolders, een watersnoodramp bracht ons de deltawerken. Steeds weer waren we in staat om deze, in korte tijd opgedane kennis, wereldwijd te vermarkten. Ik zie hier een parallel met de opgave waaraan we nu vol enthousiasme zijn begonnen. Via meten verkrijgen we inzicht in onze complexe watersystemen en dat in een uiterst dicht bevolkt land. Als ons dit lukt, spreek ik de verwachting uit dat ons volgende kennis - exportproduct wel eens op dit vlak zou kunnen liggen: Nederland Meetland!